

Actualisatie van de Biologische Waarderingskaart en Natura 2000 Habitatkaart te Emblem

Adviesnummer:	<u>INBO.A.3388</u>
Datum advisering:	05 januari 2016
Auteur:	Steven De Saeger
Contact:	Lon Lommaert (lon.lommaert@inbo.be)
Kenmerk aanvraag:	Mail dd 21 december 2015
Geadresseerden:	Natuurpunt T.a.v. Wout Opdekamp Coxiestraat 11 2800 Mechelen Wout.opdekamp@natuurpunt.be
Cc:	Agentschap voor Natuur en Bos Joris Janssens (Joris.janssens@lne.vlaanderen.be)

Aanleiding

In het kader van een vergunningsaanvraag binnen de Speciale Beschermingszone 'Vallei van de Kleine Nete' is er twijfel over de habitatwaardigheid van enkele percelen. Op deze percelen groeit een populatie zomerklokje. Deze soort staat als zeldzame ruigtesoort bij Habitattype 6430 vermeld in het boek 'Europese beschermde natuur in Vlaanderen', maar deze percelen staan niet als habitatwaardig aangeduid op de BWK-Habitatkaart.

Vraag

---

1. Zijn ruigten met zomerklokje habitatwaardig?
2. Zijn de ruigten ten zuiden van het voetbalveld in Emblem habitatwaardig en zo ja, welke Natura 2000-habitattypen komen er voor?

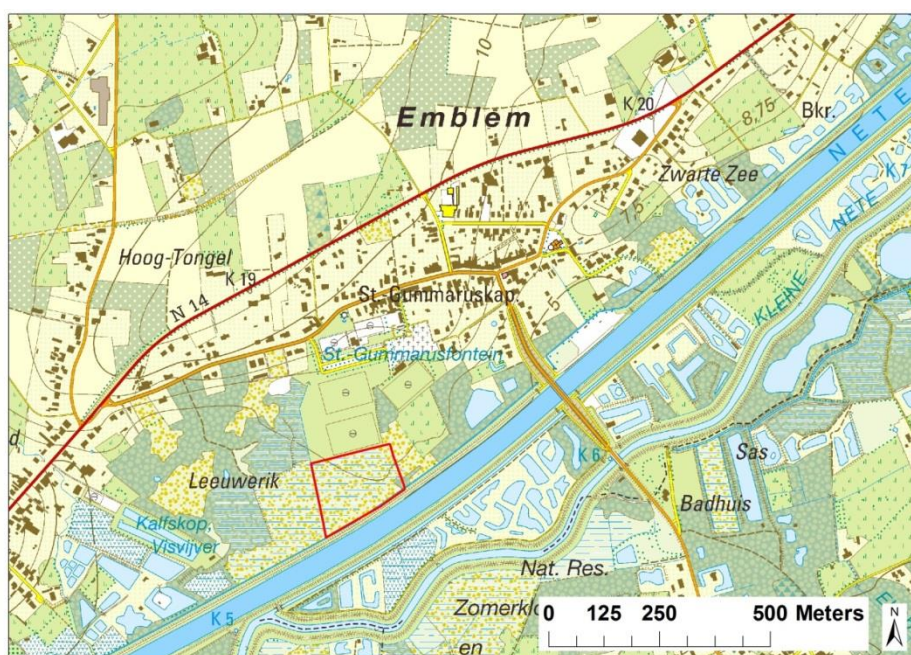
Toelichting

---

1 Situering

Tussen de sportvelden ten zuiden van Emblem en het Netekanaal bevindt zich een laaggelegen ruige vegetatie.

De recentste BWK-kartering (De Saeger *et al.* 2014) van de betreffende percelen dateert van juni 1998. De Habitatkaart is via een semi-automatisch vertaling afgeleid uit deze BWK-kartering. Gezien de percelen in 1998 grotendeels als grazige ruigte (BWK: **hr**) en deels als soortenrijk rietland (BWK: **mr***) gekarteerd zijn, en deze karteringseenheden niet aan Natura 2000 habitattype gelinkt zijn, staan ze op de Habitatkaart van 2014 als 'geen habitat' (De Saeger *et al.* 2014). Pas vanaf 2003 worden samen met de BWK-kartering ook de Natura 2000 habitattypen rechtstreeks op terrein bepaald (Paelinckx *et al.* 2009).

Figuur 1 Ligging van de te actualiseren percelen (rode omlijning).

2 Ruigten met zomerklokje

Zomerklokje is in Vlaanderen uiterst zeldzaam en de groeiplaatsen zijn grotendeels beperkt tot enkele plaatsen in de vallei van de Grote en Kleine Nete. De soort groeit er in natte riviergraslanden, rietlanden en oeverruigten (Van den Brempt 2006).

In de Vlaamse natuurtypen staat de soort vermeld bij de bespreking van het Moerasspireaverbond (*Filipendulion*): "Zomerklokje (*Leucojum aestivum*) komt in de buurt van de Kleine Nete, stroomopwaarts van Lier (Emblem) op een aantal plaatsen voor. De soort staat er in een reeks van natte biotopen, waaronder Dottergrasland, verruigd rietland alsook in het Verbond van Moerasspirea (Zwaenepoel 2004)." Gezien het beperkt aantal Vlaamse vegetatieopnamen met de soort, kon ze niet als een kensoort voor een bepaald verbond of associatie worden aangeduid. De aanwezigheid van deze soort op zich, kan dus niet als kenmerkend voor een bepaald vegetatie- of habitatype beschouwd worden.

Het Natura 2000 **Habitatype 6430** – 'Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland' omvat voedselrijke natte ruigten in beek- en riviervalleien en langs bosranden. In Vlaanderen worden binnen dit habitatype 4 subtypen onderscheiden: de moerasspirearuigten (6430_hf), het verbond van harig wilgenroosje (6430_hw), de brakke rietvegetaties met heemst (6430_mr) en de boszomen (6430_bz) (Paelinck *et al.* 2009b). In dergelijke natte ruigten meer bepaald in deze behorende tot het verbond van harig wilgenroosje en moerasspireaverbond kan zomerklokje voorkomen.

Niet alle natte ruigten behoren tot het habitatype 6430. De EU handleiding stelt uitdrukkelijk "large areas of wet meadows let lie fallow should not be taken into account" (EC 1999). Dit impliceert vooral dat het habitatype niet op korte termijn kan ontstaan door natte graslanden (bvb. dotterbloemhooilanden) te laten verruigen (Paelinckx 2006).

Ook in **Nederland** worden dergelijke natte ruigten langs rivieren met zomerklokje tot het Natura 2000 Habitatype 6430 gerekend (weblink 1).

3 Herkartering BWK en Habitatkaart

3.1 Werkwijze

De percelen werden bezocht op 23 december 2015. Ter plaatse werden de BWK-codes toegekend (naar Vriens *et al.*, 2011) en is het actuele Natura 2000-habitatype bepaald met behulp van de habitatsleutel en de karterhandleiding (De Saeger *et al.* 2008, De Saeger *et al.*, in voorbereiding).

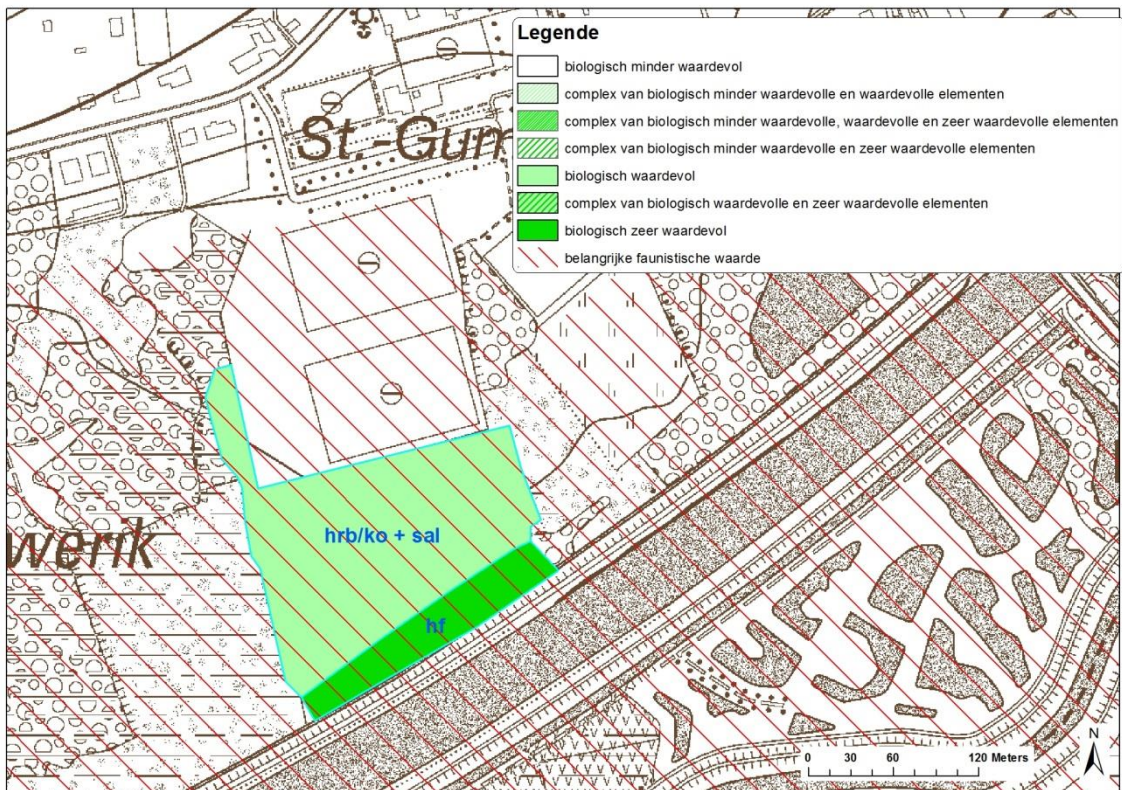
3.2 Resultaat

De resultaten worden weergegeven in figuur 2 en 3 en als shapefile (zie bijlage 1). De laaggelegen natte ruigte langs de Netedijk werd tot het Verbond van Harig wilgenroosje en habitatype 6430 gerekend. In deze natte ruigte is een grote populatie zomerklokje aanwezig. De grotere ruderaal ruigte aansluitend bij de voetbalvelden is droger en is ontwikkeld op een artificieel ophoging (afgedekte stortplaats) in de vallei.

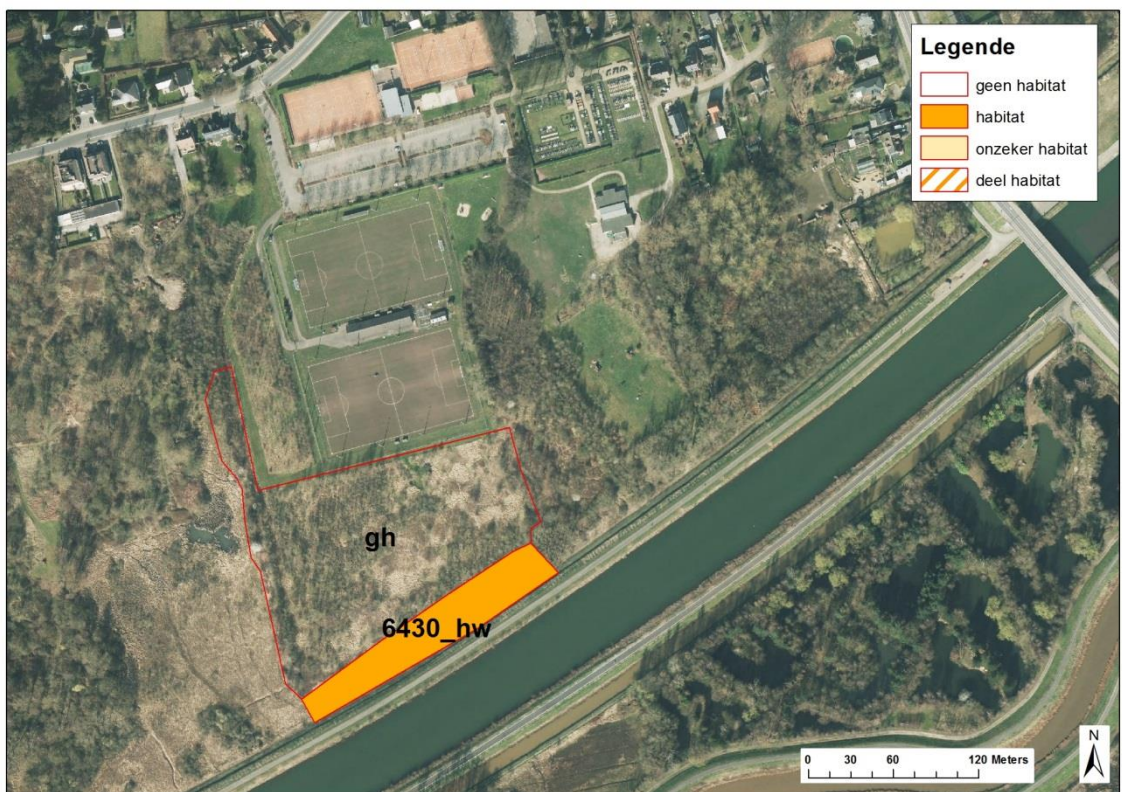
Het digitaal bestand is qua opbouw identiek aan deze van de recentste BWK & Habitatkaart (De Saeger *et al.*, 2014). De attributvelden van de kaartlaag vermelden zowel de karteringseenheden van de BWK als de eventueel voorkomende Natura 2000-habitattypen met hun procentueel aandeel binnen de afgebakende percelen. Voor meer informatie over de karteringseenheden van de BWK en de Natura 2000 habitattypen wordt verwezen naar Vriens *et al.* (2011), Decler *et al.* (2007) en weblink 2.

De actualisaties zullen automatisch deel uitmaken van de volgende uitgave van de BWK en Habitatkaart.

Figuur 2 Geactualiseerde BWK van de gevraagde percelen (Bron INBO: januari, 2016).

Figuur 3 Geactualiseerde Habitatakaart van de gevraagde percelen (Bron INBO: januari 2016; luchtfoto AGIV 2014).

Conclusie

---

1. Natte ruigten behorende tot het moerasspireaverbond of tot het verbond van harig wilgenroosje met zomerklokje (*Leucojum aestivum*) zijn habitatwaardig en behoren tot het Europese habitattype 6430 - Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland.
2. De gevraagde percelen zijn via een terreinbezoek geactualiseerd. Het terreinbezoek vond plaats op 23 december 2015. Figuren 2 en 3 geven de karteringseenheden van de BWK alsook de voorkomende Natura 2000-habitattypen weer. Deze informatie komt overeen met inhoud van de velden in de attribuentabel van de digitale kaart (zie bijlage 1).

Referenties

EC (1999). Interpretation manual of the European Union Habitats. European Commission, DG environment.

Decler K. (red.). Europees beschermde natuur in Vlaanderen en het Belgisch deel van de Noordzee. Habitattypen, Dier- en plantensoorten. Mededelingen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. INBO.M.2007.01, Brussel.

De Saeger S., Guelinckx R., Van Dam G., Oosterlynck P., Van Hove M., Wils C. & Paelinckx D. (red.) (2014). Biologische Waarderingskaart en Natura 2000 Habitatkaart, uitgave 2014. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2014 (1698392). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

De Saeger S., Paelinckx D., Demolder H., Denys L., Packet J., Thomaes A. en Vandekerckhove K. 2008. Sleutel voor het karteren van NATURA2000 habitattypen in Vlaanderen, grotendeels vertrekkende van de karteringseenheden van de Biologische Waarderingskaart, versie 5. Intern Rapport INBO.IR.2008.23. Instituut voor Natuur- en bosonderzoek, Brussel.

De Saeger S., Oosterlynck P. et al. (in voorbereiding). BWK en Habitatkartering. Een praktische handleiding. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Paelinckx D., De Saeger S., Oosterlynck P., Demolder H., Guelinckx R., Leyssen A., Van Hove M., Weyembergh G., Wils C., Vriens L., T'Jollyn F., Van Ormelingen J., Bosch H., Van de Maele J., Erens G., Adams Y., De Knijf G., Berten B., Provoost S., Thomaes A., Vandekerckhove K., Denys L., Packet J., Van Dam G. & Verheirstraeten M. (2009a). Habitatkaart, versie 5.2: indicatieve situering van de Natura 2000 habitats en de regionaal belangrijke biotopen. Integratie en bewerking van de Biologische Waarderingskaart, versie 2. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, INBO.R.2009.4, Brussel.

Paelinckx D., Sannen K., Goethals V., Louette G., Rutten J. & M. Hoffmann (red.) (2009b). Gewestelijke doelstellingen voor de habitats en soorten van de Europese Habitaten Vogelrichtlijn voor Vlaanderen. Mededelingen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek INBO.M.2009.6, Brussel.

Van den Brempt P. (2006). *Leucojum aestivum* L. Zomerklokje. In: Van Landuyt W., Hoste I., Vanhecke L., Van den Brempt P., Vercruysse W. & De Beer D. (2006). Atlas van de flora van Vlaanderen en het Brussels Gewest. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Nationale Plantentuin van België & Flo.Wer.

Vriens L., Bosch H., De Knijf G., De Saeger S., Guelinckx R., Oosterlynck P., Van Hove M. & Paelinckx D. (2011). De Biologische Waarderingskaart. Biotopen en hun verspreiding in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Mededeling van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. INBO.M.2011.1. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Zwaenepoel A. (2004). Systematiek van natuurtypen voor Vlaanderen: Ruigten en zomen. Instituut voor Natuurbehoud, Westvlaamse Intercommunale en Universiteit Gent i.o.v. AMINAL, Afdeling Natuur, Brussel.

Weblink 1:

http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/documenten/profielen/habitattypen/Profiel_habitatype_6430.pdf

Weblink 2: <http://ecopedia.be/>

Bijlage 1: Kaartlaag

Digitaal bestand in ArcView-formaat met enkel de gewijzigde kaartvlakken naar aanleiding van de in het kader van dit advies gevraagde actualisaties: INBO.A.3388_bijlage1.zip

Voor opbouw en beschrijving van de attribuuTvelden van het digitaal bestand wordt verwezen naar De Saeger *et al.*, 2014.

Voor meer informatie over de karteringseenheden van de BWK en de Natura 2000 habitattypen wordt verwezen naar Vriens *et al.* (2011), Decler *et al.* (2007) en weblink 2.